

Літаратурная старонка ⁽⁴⁶⁶⁾

Міхась АНДРАСЮК

Вуліца Добрай Надзеі

1. Генезіс

Ёсць у гарадах вуліцы ахвяраваныя Дзяржынскім і Антыдзяржынскім, ёсць вуліцы імператарам і камісарам, магнатам і пралетарыям. Ёсць вуліцы мучанікаў гісторыі і яе блазнаў.

Лёс такіх вуліц на добрае і благое сплятаецца з ідэалагічнымі шляхамі вашай дзяржавы. Бо дзяржавам здараецца звярнуць направа або налева, наперад рухацца або назад, а вуліцы абавязаны загадзя прадбачыць усе нечаканыя эвалюцыі і рэвалюцыі ды паспяхова справіцца з актуальнымі патрабаваннямі гісторыі.

Наша вуліца жыве сваім жыццём. Ні ідэалагічныя хістанні, ні палітычныя катаклізмы не прымушаюць яе, каб мяняць імя ці пераадзявацца ў чужыя транты. Вуліца Добрай Надзеі — так было заўжды, так ёсць і сёння.

Калі ў хаатычнай вандроўцы цераз свет і жыццё давядзецца вам зачэпіцца і за наш парог, не здзіўляйцеся, адкуль такая арыгінальная, амаль паэтычная назва. Паэтаў у нас шмат, можна нават сказаць, што мы проста не людзі, а чыстая, жывая паэзія. Значыць — не здзіўляйцеся. Пытайце. І калі лёс паставіць на вашай сцежцы цётку Варвару, усім праваднікам правадніка, значыць — вы шчаслівыя людзі. Вышэйшая сіла пасяліла цётку Варвару на самым пачатку нашай вуліцы, загадала вартаваць гадзін у дзень прынамсі во сем, з падбародкам на шыткёцінах фортакі, ды ніколі не кіравацца прыныпам „мая хата з краю”. Нават калі б тая хата была і сапраўды самай крайняй.

Людзі ў горадзе нічога наогул пра сябе не ведаюць. Спытайце вось першага напатканага чалавека, кудую дабрацца на базар, на вакзал ці ў другое любое месца і чалавек гэты, выпадковы зусім і чужы, набок адставіць прыватныя клопаты, дэталева растлумачыць усе магчымыя падыходы, а мабыць, калі адыдзецца, адчакае хвіліну, наглядаючы над правільным развіццём вашага маршруту.

А спытайце: Як пажывае Косця, наймалодшы Пракопаў сын? Як шанцуе Юрачку Басэвічу? А Дзянісавіч Славік, як сябе паводзіць? Пакінуў, урэшце рэшт, шлюбную Аньцю ды перабраўся да якое-небудзь са шматлікіх сваіх палюбоўніц?

Спытаеце, а чужы чалавек паглядзіць на вас бы на незямное дзіва і нічога не скажа, або — што таксама ж праўдападобнае — якімсьці брыдкім словам, нецэнзурным зусім, апраўдаецца за сваю некампетэнтнасць у міжчалавечых справах. Мала пра сябе ведаюць жыхары горада!..

Вось і прыдумаў Усявышні цётку Варвару, каб дашчэнтку не парваліся сувязі між людзьмі. Пад беленькай хустачкай памяшчаецца архіў куды больш камплектны за інфармацыйныя рэсурсы мясцовых органаў і, што таксама важнае — даступны так у будзённыя, як і выхадныя дні. Мабыць, стрэнеце на сваёй сцежцы белую хустачку

і вочы выцілілі ў пагодны блакіт, аплеценны сетачкай шматгадовай павуціны. Не мінайце абьякава гэтых вачэй. Адкрыйце ім сваю душу, раскажыце бяду сваю, а яны — як кажа паэт — і бяду ўракуць, і душу злагодзяць.

— Заўтра будзе лепей, — сусешыць цётка Варвара. — Вось нават і Славік

палюбоўніцу кінуў, час у хаце бавіць. А Юрачка не п’е месяцаў тры. Карпавам Мікалаю сын нарадзіўся. Чатыры дочки, а цяпер, вось, бачыце — сын. Вялікая справа — надзея.

І так гэта з надзеі на лепшую будучыню нарадзілася наша вуліца. І з пагоні за прыгажэйшым жыццём, і са спадзяванняў на белы хлеб у белых далонях, і з пачутых у дзяцінстве казак пра мужыка, які, царом стаўшы, валодаў светам доўга ды справядліва.

Дзякуючы надзеі разрастаецца ўсё яшчэ і павялічваецца наша вуліца, а чарговыя ўцекачы з прыпушчанскай Безнадзеі тут якраз знаходзяць сваю прыстань.

(працяг будзе)

Барыс РУСКО

Між комінамі

Чаму ў гэтым месцы столькі суму — вочы, як макавае зерне, згубіліся ў атрутным пустазеллі.

А на карцінах высахлыя твары, сухотныя думкі блукаюць у рамках, плывуць ракою ўверх брухам рыбы, на небе не аблогі — турэмная крата лунае ў клубках дыму. А варвар добры — расці дазволіў плакучай іве.

На абмежку

Крылатыя словы Барскага

Яны нарадзіліся ў благаслаўлены час нашага літаратурнага *Big Banga*, калі для паэтаў „Руны” вясковыя асілкі знімалі дзверы з клуні, а бельскія ліцэісты прысвячалі Барскаму свае першыя лірычныя радкі.

І паэт не застаецца ў даўгу. Пад шквал авацый, укантэнтаваны прызнаннем удзячнай публікі, спускаецца з узнёслай гарызанталі прыгуменных дзвярэй на грэшную зямлю, з бязлікага натоўпу выбірае спелую папялушку, сэрцаедным зрокам высвятляе стан ейнага нутра і, адчуўшы асалоду ад душэўных пакут ахвяры, абрынае на яе ўсю сілу свайго таленту:

— Я вас кахаю! — лашчыцца.

Тут, не спускаючы з папялушкі на магнічанага эротыкай позірку, робіць спазматычны перадых і, надаўшы го-

Але хоць у гэтай сферы Барскі быў непахісным аўтарытэтам, сеяў толькі трывогу сярод эліты мясцовых Казановічаў, не гаворачы пра паспалітых Казанюкоў. Ніхто не адважыўся пераймаць вопыт майстра. Такое нават у гарачых снах нікому не прыходзіла. Барскі не падлягаў штампаванню, ляпіла яго неба экспромтам, у разгары херувімскай сябрыны. Дэміург, кульнуўшы добрую чарку, змяшаў зямную гліну з нябеснай. Таму і стаў Барскі непераймальны. А той, хто пасягае на боскае, выстаўляе сябе на смех, як Міхась Хмялеўскі пад Цілічанкай.

Было так. Стаяла пагоднае лета і мы, Уладзімір Паўлючук, Сакрат Яновіч, Міхась Хмялеўскі і я, гнаныя прагай вывучэння роднага краю, выбраліся ў Кнышынскую пушчу. Пакуль ішлі цёмным лесам, ні кудлатага лесуна, ні гарбатай ведзьмы не спаткалі. А пад Цілічанкай залаты бор. І між гонкіх соснаў набрынялая маладымі соксамі папялушка!

Абступілі скараспелку. Пачалі абходжваць. Валодзя, які выношваў канцэпцыю псіхалогіі белвытоцкага тубыльца, бае пра ідылію ляснага жыцця. Заўсёды поўны ідэй Сакрат выпытвае, які асартымент рыб водзіцца ў глеістым раўчаку, што чарнее непадалёку. Я прымаю паставу таямнічага маўчуна (не знаходжу талковай тэмы). А Міхась — ні з таго, ні з с’яго — сячэ Барскім. З ходу карцела вылучыцца ў князі? Баяўся каб мы не апярэдзілі? Наспех развучаная роля прывяла да адваротнага ператварэння намеру ў скутак. Выйшла, як на аматарскай сцэне. Ад хвалявання ніўскі казанова страціў прыпісаны герою голас і выдаў рык згаладнелага бугая. Агаламшаная малодка спярша налілася сарамлівай чырванню, затым у вачах яе ўспыхнула поўнае недаўменне, быццам убачыла сексуальнага вампіра.

— А Божачка! — ахнула, млеючы ад жаху.

І Міхась, згараючы ад канфузу, папёр у лес. Толькі рэха рагатнула ўдагонку:

— Здурэў дзядзька!

Пераймаць Барскага? Лягчэй праз зямлю праваліцца. Застогнеш ад душэўнага болю і яхіднага рогату кпілых хаўруснікаў. І станеш блазнам.

Банальная ісціна, банальны хэпі-энд.

Георгій ВАЛКАВЫЦКІ

Міра ЛУКША

* * *

у нас з табою ўсё незакончана размова
чаму ты ў сне хочаш быць жанчынай
а я пішу як ён ну сніцца ж такое

і сніцца мне спаглядаючы з пятлі
Рафал Ваячак а мне здаецца што мне мулка ў шыю
і не ведаю ці смяюся ці плачу ў хвіліне апошняй

або плыву для жарту ў нябыт
а мае браты крычаць на беразе
не жартуй не адплывай для нас Эд! Эд! Стахура!

і сніцца мне як з Алегам Маціевічам
кленчым пад крыжыкам Мікалая Рубцова
і льем рускую гарэлку ў рускі пясок
і плачам па-беларуску

а яшчэ мне сніцца Толік Сыс
а ён дрыжачай далонню падывае шклянку
і п’е праз сілу рытуальны тост
за мой прыход у яго балючы дом